

REGULAMENT
cu privire la procedurile de consultare publică
cu societatea civilă în procesul decizional

1. Dispoziții generale

1.1. Prezentul regulament descrie regulile interne ale Biroului Național de Statistică (în continuare – BNS) privind antrenarea publicului în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor în domeniul statistic. Regulamentul este întocmit în scopul implementării Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.967 din 09.08.2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, actele oficiale naționale din domeniu de care BNS ține cont în activitatea sa, precum și standardele internaționale privind transparența decizională.

1.2. Regulamentul stabilește procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor în cadrul BNS și se aplică în procesul de elaborare și adoptare a proiectelor de acte legislative, acte normative, acte administrative (în continuare – proiecte de decizii) care pot avea impact decizional asupra modului de viață și drepturilor omului prin utilizarea datelor statistice la fundamentarea și monitorizarea politicilor economice, sociale, de mediu etc.

1.3. Procedurile de consultare publică prevăzute în prezentul Regulament nu se extind asupra procesului de elaborare și adoptare de către BNS a:

a) proiectelor de decizii ce conțin informații oficiale cu accesibilitate limitată, conform art.7 al Legii nr. 982-XVI din 11 mai 2000 privind accesul la informație,

b) proiectelor de acte normative și administrative care au ca obiect modificarea sub aspect redacțional a actelor în vigoare, fără a schimba conceptul sau impactul acestora,

c) proiectelor de acte administrative cu caracter individual, care nu au impact economic, social, de mediu,

d) proiectelor de decizii adoptate în regim de urgență (art. 14 al Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008)

e) procesului de elaborare a deciziilor și de desfășurare a ședințelor din cadrul autorităților publice la care sînt examinate informații oficiale cu accesibilitate limitată în condițiile legii, precum și asupra procesului de desfășurare a ședințelor operative convocate de conducătorii autorităților publice.

1.4. În sensul prezentului Regulament sînt utilizate următoarele noțiuni:

1) *analiză ex-ante* – procesul de identificare a problemei, obiectivului, a eventualelor opțiuni de soluționare a problemei sau de atingere a obiectivului și analiza efectelor sau consecințelor acestor opțiuni pînă la aprobarea deciziei;

2) *informare cu caracter general (în continuare – informare generală)* – acțiunea de transmitere a informației despre procesul decizional în cadrul autorităților publice către un public larg, nedefinit, fără a ține cont de necesitățile și preferințele particulare de recepționare a informației ale unor părți interesate;

3) *informare cu caracter direcționat (în continuare – informare direcționată)* – acțiunea de transmitere a informației despre procesul decizional în cadrul autorităților publice către părți interesate definite prin intermediul mijloacelor de recepționare a informației indicate de părțile interesate;

4) *anunț privind organizarea consultării publice* – informația răspîndită de autoritățile publice pentru a aduce la cunoștință părților interesate demararea procesului de consultare publică a unui proiect de decizie;

5) *persoană responsabilă de coordonarea procesului de consultare publică* – funcționarul public sau angajatul autorității publice abilitat cu funcția de coordonare și monitorizare a asigurării transparenței în procesul de elaborare și adoptare a proiectelor de decizii din cadrul autorității respective;

6) *subdiviziune-autor* – subdiviziunea din cadrul autorității publice responsabilă de elaborarea proiectului de decizie;

7) *parte interesată* – cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, persoanele juridice de drept privat care vor fi afectați, ar putea fi afectați de adoptarea deciziei și care pot influența procesul decizional;

8) *proces decizional* – procedura de elaborare și de adoptare a deciziilor de către autoritățile publice care cad sub incidența prezentului Regulament.

2. Cadrul de organizare internă

2.1. Proiectele de decizii sînt elaborate de direcțiile/secțiile de statistică (în continuare – direcția/secția-autor), de activitatea cărora ține subiectul proiectului de decizii. La elaborarea proiectelor de acte legislative și administrative participă nemijlocit Serviciul juridic din cadrul BNS.

2.2. În cadrul BNS persoană responsabilă pentru asigurarea transparenței procesului decizional este desemnat Șeful Serviciului juridic (în continuare – coordonatorul procesului de consultare publică).

În atribuțiile de bază ale coordonatorului sînt incluse:

- a) monitorizarea respectării cerințelor de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a proiectelor de decizii;
- b) pregătirea listei generale a părților interesate;
- c) argumentarea scopului urmărit de proiectul deciziei, impactul acestuia, compatibilitatea proiectului cu legislația în vigoare, prevederile corespondente ale legislației comunitare și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, alte detalii relevante;
- d) publicarea obligatorie pe pagina web oficială a autorității publice, precum și pe pagina web www.particip.gov.md.
- e) întocmirea raportului anual privind asigurarea transparenței procesului decizional în cadrul BNS.

2.3. Conform Hotărîrii de Guvern nr.967 din 09.08.2016 cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional coordonatorul procesului de consultare publică pregătește o listă generală a părților interesate, întocmită la inițiativa direcțiilor/secțiilor BNS, altor autorități publice sau la propunerea părților interesate, care vor fi informate prioritar despre procesul decizional al BNS.

Lista se actualizează cu regularitate, inclusiv cu indicarea părților interesate (numele și prenumele persoanelor, denumirile asociațiilor și organizațiilor, constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate, informația de contact a acestora: număr de telefon, adresa poștală, adresa electronică), care au solicitat în scris informarea despre procesul decizional al BNS.

2.4. Direcția/secția-autor din cadrul BNS inițiază și desfășoară consultarea publică în cadrul procesului de elaborare a proiectului de decizie. Șeful direcției/secției-autor este responsabil de desfășurarea procedurilor de consultare din cadrul subdiviziunii-autor respective. După caz, această funcție poate fi delegată altui colaborator al direcției/secției, la decizia șefului subdiviziunii.

2.5. În atribuțiile de bază ale direcției/secției-autor se includ:

- a) întocmirea listei părților interesate, autorităților publice de resort, asociațiilor și organizațiilor interesate;
- b) informarea părților interesate despre inițierea elaborării proiectului de decizie;
- c) informarea părților interesate despre desfășurarea consultării publice;
- d) organizarea procedurilor de consultare publică;
- e) întocmirea procesului-verbal privind consultarea publică a părților interesate;
- f) redactarea sintezei recomandărilor prezentate;
- h) întocmirea dosarului privind elaborarea proiectului de decizie;
- g) transmiterea coordonatorului procesului de consultare publică din cadrul BNS a informației necesare pentru întocmirea raportului anual privind transparența în procesul decizional;

h) direcția/secția-autor informează coordonatorul procesului de consultare publică din cadrul autorității publice despre inițierea și rezultatele consultării fiecărui proiect de decizie în parte.

2.6. Pentru facilitarea accesului părților interesate la informația privind procesul decizional în cadrul autorității publice, pe pagina web oficială a acestora sînt create compartimente dedicate transparenței decizionale, unde se plasează informația cu privire la:

1) regulile interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul decizional;

2) informația privind numele, prenumele, funcția și numărul de contact al persoanei responsabile de procesul decizional în cadrul autorității publice;

3) programele (trimestriale/anuale) de elaborare a proiectelor de decizii, cu indicarea proiectelor care urmează a fi supuse obligatoriu consultării publice;

4) anunțurile privind inițierea elaborării deciziei;

5) anunțurile privind retragerea unui proiect din procesul de elaborare;

6) anunțurile privind organizarea consultării publice;

7) proiectele de decizii și materialele aferente acestora, precum și deciziile adoptate;

8) rezultatele consultării publice (procese-verbale ale întrunirilor publice consultative, sinteza recomandărilor);

9) raportul anual al autorității publice privind transparența procesului decizional;

10) alte informații relevante.

3. Consultările publice

3.1. Implicarea publicului în procesul elaborării proiectelor de decizii se efectuează prin informarea lui despre lansarea acestor activități de către BNS.

3.2. BNS creează condițiile necesare pentru participarea publicului la aceste activități prin următoarele măsuri:

a) anunțarea începutului elaborării actelor menționate;

b) indicarea termenului posibilei participări a publicului;

c) crearea grupurilor de lucru pentru elaborarea proiectelor de decizii, în componența cărora pot fi incluși reprezentanți ai ONG-urilor, altor structuri sau ai publicului larg;

d) oferirea posibilității publicului de ași prezenta comentariile nemijlocit sau prin alte modalități, ca: comentariile on-line, scrisorile în adresa BNS, sondajele de opinie.

e) remiterea proiectelor de decizii în adresa părților interesate, plasarea pe pagina web, informarea mass-media;

f) organizarea seminarelor, meselor rotunde, conferințelor de presă în cadrul cărora vor fi expuse aceste proiecte de decizii.

3.3. Antrenarea publicului în procesul elaborării și adoptării deciziilor în domeniul statistic se efectuează în următoarele etape:

a) informarea prealabilă;

b) consultarea publicului asupra propunerilor de elaborare a proiectelor de decizii;

c) includerea, în cazul acceptării, a recomandărilor parvenite din partea publicului;

d) decizia definitivă, care este publică.

3.4. Consultările publice se vor considera încheiate odată cu publicarea deciziei adoptate în urma consultării publice asupra proiectelor respective.

4. Procedura de informare în cadrul consultării publice

4.1. Informarea privind procesul decizional în cadrul BNS se face de coordonatorul procesului decizional în comun cu direcția/secția-autor din cadrul BNS, prin modalitatea:

a) informării generale, pentru un public larg nedefinit,

b) informării direcționate, pentru părți interesate definite, incluse în lista prevăzută în pct. 2.3. al prezentului Regulament, sau alte părți interesate care au solicitat în scris informarea despre procesul decizional din cadrul BNS, după caz.

Informarea generală este obligatorie în cazul anunțului despre inițierea elaborării proiectului de decizie și organizarea tuturor consultărilor publice în cadrul BNS, iar informarea direcționată este aplicată complementar informării generale, la decizia BNS.

4.2. Informarea generală a publicului larg este efectuată prin intermediul:

a) paginii web a BNS, prin plasarea informației la rubrica „Transparența în procesul decizional”;

b) panoului informativ, afișat la intrarea în sediul BNS;

c) pe portalul www.particip.gov.md,

d) mass-media, prin difuzarea, după caz, a comunicatelor de presă.

Informarea direcționată este efectuată prin transmiterea informației privind procesul decizional prin intermediul poștei electronice sau expedierea scrisorilor la adresa părților interesate sau cea indicată de solicitant.

4.3. Informarea despre organizarea consultărilor publice se face printr-un anunț redactat și difuzat conform Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional și pct. 4.2. și 4.4. ale prezentului Regulament.

4.4. Anunțul privind organizarea consultărilor publice include obligatoriu:

1) argumentarea necesității de a adopta decizia;

2) data plasării anunțului;

3) termenul-limită de prezentare a recomandărilor;

4) modalitatea în care părțile interesate pot avea acces la proiectul de decizie;

5) modalitatea consultărilor publice;

6) modalitatea în care părțile interesate pot prezenta sau expedia recomandări;

7) numele și datele de contact (numărul de telefon, adresa poștei electronice, adresa poștală) ale persoanelor responsabile de recepționarea și examinarea recomandărilor referitoare la proiectul de decizie supus consultării.

4.5. Anunțul este însoțit de proiectul deciziei, nota informativă și, după caz, note analitice, alte materiale care au stat la baza elaborării proiectului de decizie.

4.6. Conform Hotărârii de Guvern nr.967 din 09.08.2016, anunțul de organizare a consultării publice este făcut public cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de inițierea procedurii de întocmire a variantei finale a proiectului de decizie.

4.7. După finisarea consultării publice, rezultatele acesteia, aprobate de către conducerea BNS, sînt făcute publice prin informarea generală, conform pct. 4.1. și 4.2. a prezentului Regulament.

5. Organizarea consultărilor publice

5.1. Desfășurarea procesului de consultare publică se ia în considerare la planificarea termenelor de elaborare a proiectului de decizie și se rezervă timp suficient pentru consultarea proiectului respectiv. Procedura de consultare a proiectului de decizie elaborat are loc concomitent cu etapa de avizare a acestuia de către autoritățile publice centrale de resort.

5.2. BNS decide asupra aplicării procedurilor obligatorii sau procedurilor adiționale de consultare în procesul de elaborare a proiectului de decizie, în funcție de impactul pe care îl are proiectul de decizie și interesul publicului larg pentru subiectul supus consultării. Procedurile obligatorii de consultare presupun plasarea anunțului și proiectului de decizie pe pagina web oficială a BNS, afișarea lor la sediul BNS în spațiu accesibil publicului larg, sau difuzarea, după caz, către mass-media. Procedurile adiționale de consultare includ, adițional la procedurile obligatorii, solicitarea unor recomandări în scris din partea experților sau unor părți interesate, organizarea audierilor publice,

dezbaterilor publice, grupurilor de lucru cu participarea reprezentanților părților interesate, organizarea sondajelor de opinie.

5.3. Etapele de planificare de către BNS a procesului de consultare publică sînt:

- a) determinarea proiectului de decizie care urmează a fi supus consultării;
- b) numirea persoanei responsabile de desfășurarea procedurilor de consultare din cadrul direcției/secției-autor a BNS;
- c) identificarea părților interesate;
- d) selectarea modalităților și procedurii de consultare;
- e) determinarea timpului și costurilor pentru consultare;
- f) recepționarea recomandărilor prezentate, examinarea acestora și luarea deciziei privind acceptarea sau neacceptarea lor, întocmirea sintezei recomandărilor;
- g) introducerea recomandărilor acceptate în proiectul de decizie și îmbunătățirea acestuia;
- h) întocmirea dosarului privind elaborarea proiectului de decizie, compus din procesele verbale privind consultarea publică a părților interesate, recomandările parvenite și sinteza acestora;
- i) informarea părților interesate despre rezultatele consultării, conform pct. 4.1. și 4.2. ale prezentului Regulament.

5.4. Direcția/secția-autor din cadrul BNS identifică părțile interesate care vor fi consultate în cazul fiecărui proiect de decizie, în funcție de obiectul și sfera de aplicare a proiectului de decizie.

5.5. Părțile interesate în contextul consultărilor publice pot fi:

- a) cetățenii,
- b) asociațiile obștești constituite în corespundere cu legea;
- c) sindicatele;
- d) asociațiile de patronat;
- e) reprezentanții mediului de afaceri;
- f) reprezentanții mass-media;
- g) alții.

5.6. Toate recomandările părților interesate parvenite la adresa BNS sînt înregistrate și incluse în sinteza recomandărilor.

Recomandările expuse în cadrul ședințelor publice sînt reflectate în procesele verbale întocmite conform Hotărîrii Guvernului nr.618 din 5 octombrie 1993 „Pentru aprobarea Regulilor de întocmire a documentelor organizatorice și de dispoziție și Instrucțiunii-tip cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în organele administrației publice centrale de specialitate și ale autoadministrării locale ale Republicii Moldova”.

Recomandările parvenite la adresa BNS în formă scrisă se înregistrează în modul stabilit de Hotărîrea Guvernului nr.208 din 31 martie 1995 „Pentru aprobarea Instrucțiunilor privind ținerea lucrărilor de secretariat referitoare la petițiile persoanelor fizice și juridice, adresate organelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor Republicii Moldova”

5.7. Conform Hotărîrii de Guvern nr. 967 din 09.08.2016, proiectul deciziei supus consultării publice se examinează de către părțile interesate în termen de cel mult 15 zile lucrătoare din data mediatizării anunțului referitor la inițierea consultării publice a proiectului dat. Termenul de prezentare a recomandărilor din partea părților interesate poate fi extins de către conducerea BNS, dacă proiectul de decizie este voluminos, complex sau necesită studierea altor materiale adiționale.

5.8. Dacă nu au fost prezentate recomandări din partea părților interesate, conform pct. 5.7. al acestui Regulament, proiectul de decizie se consideră consultat public fără recomandări și acest fapt este făcut public.

5.9. Analiza recomandărilor se face de către direcția/secția-autor a BNS, care a elaborat proiectul de decizie, și, împreună cu alte subdiviziuni ale BNS, după caz, decide dacă se acceptă sau se respinge fiecare recomandare în parte. Sinteza recomandărilor va include informație despre recomandările

primite, autorul fiecărei recomandări și poziția BNS privind acceptarea sau respingerea recomandării cu argumentarea de rigoare.

5.10. Conform Hotărîrii de Guvern nr.967 din 09.08.2016, la finalizarea procedurilor de consultare în procesul de elaborare a deciziilor, direcția/secția-autor întocmește un dosar, care include:

- a) anunțul de inițiere a elaborării deciziei;
- b) anunțul de organizare a consultării publice
- c) proiectul deciziei;
- d) materialele aferente proiectului de decizie (note informative, alte informații relevante);
- e) procesele-verbale ale întrunirilor de consultare publică;
- f) sinteza recomandărilor parvenite.

Dosarul privind elaborarea proiectului de decizie se păstrează conform Hotărîrii de Guvern nr. 208 din 31 martie 1995 „Pentru aprobarea Instrucțiunilor privind ținerea lucrărilor de secretariat referitoare la petițiile persoanelor fizice și juridice, adresate organelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor Republicii Moldova”, în cadrul direcției/secției autor.

5.11. Toată informația privind procedura de organizare a consultărilor publice în cazul elaborării proiectelor de decizii, conform pct. 5.10. al prezentului Regulament, este expediată coordonatorului procesului de consultare publică a BNS pentru elaborarea raportului anual privind transparența decizională în cadrul BNS.

6. Modalități de consultare

6.1. În procesul de consultare publică BNS prin utilizarea opțiunii tehnice și anume, a paginii web <http://www.statistica.gov.md>, rubrica „Transparența în procesul decizional”, separat sau cumulativ, următoarele modalități de consultare:

- 1) solicitarea opiniilor societății civile, experților, asociațiilor profesionale, mediului academic;
- 2) instruirea grupurilor de lucru permanente sau ad hoc;
- 3) organizarea dezbaterilor publice;
- 4) desfășurarea audierilor publice;
- 5) realizarea sondajelor publice;
- 6) alte modalități de consultare publică.

6.2. BNS înregistrează toate recomandările părților interesate parvenite pe parcursul desfășurării consultării publice a proiectului de decizie și le include în sinteza recomandărilor.

6.3. Recomandările verbale sînt reflectate în procese-verbale întocmite de subdiviziunea-autor, iar cele scrise sau în formă electronică se înregistrează în registrul de intrare a documentelor al autorității publice.

7. Transparența procesului de adoptare a deciziilor

7.1. Ședințele BNS în cadrul cărora sînt examinate și adoptate proiecte de decizii sînt publice, cu excepția cazurilor cînd în cadrul ședințelor sînt examinate sau audiate informații oficiale cu accesibilitate limitată, conform art.7 al Legii nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informație, proiecte de acte administrative cu caracter individual, care nu au impact economic, de mediu și social, proiecte de decizii adoptate în regim de urgență, conform art.14 al Legii nr. 239- XVI din 13.11.2008.

7.2. În conformitatea cu Legea privind transparența decizională, BNS argumentează necesitatea adoptării deciziilor în regim de urgență fără consultarea publică și aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare despre deciziile adoptate, prin plasare pe pagina web BNS sau mass-media.

7.3. Limitarea accesului persoanelor interesate va fi admisă doar la acele ședințe sau părți ale ședinței unde urmează să fie examinate decizii sau comunicate informații oficiale cu accesibilitate limitată, conform art. 7 al Legii nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informație.

7.4. Conform Hotărîrii de Guvern nr.967 din 09 august 2016, desfășurarea ședinței publice, data, ora și adresa unde va avea loc, ordinea de zi a ședinței sînt anunțate de autoritatea publică în prealabil, cu cel puțin 3 zile lucrătoare.

7.5. Informarea publicului despre organizarea ședințelor publice se face, după caz, în mod general sau direcționat, conform pct. 4.2 și 4.3 al prezentului Regulament.

7.6. Responsabil de organizarea și desfășurarea ședințelor publice este direcția/secția autor care întocmește anunțul, agenda de lucru a ședinței, lista părților interesate, lista invitațiilor.

7.7. Rezultatele ședințelor publice sînt făcute publice conform Legii nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informație.

În acest sens, direcția/secția-autor transmite toată informația privind ședința publică (agenda de lucru a ședinței, lista părților interesate, lista participanților, materialele ședinței, prezentările participanților) coordonatorului procesului decizional din cadrul BNS, pentru a fi făcute publice și a fi prezentate în raportul anual privind transparența decizională a BNS.

8. Raportarea privind transparența procesului decizional

8.1. BNS va întocmi și va aduce la cunoștința publicului rapoartele anuale privind transparența în procesul decizional, care vor conține:

- 1) numărul deciziilor adoptate de autoritatea publică respectivă pe parcursul anului de referință;
- 2) numărul total al recomandărilor recepționate în cadrul procesului decizional;
- 3) numărul întrunirilor consultative, al dezbaterilor publice și al ședințelor publice organizate;
- 4) numărul cazurilor în care acțiunile sau deciziile autorității publice au fost contestate pentru nerespectarea prezentului Regulament și sancțiunile aplicate pentru încălcarea acestuia.

8.2. Raportul anual privind transparența în procesul decizional se elaborează de către persoana responsabilă de coordonarea procesului de consultare publică din cadrul autorității publice, cu participarea tuturor subdiviziunilor interne ale acesteia, va fi făcut public nu mai târziu de sfîrșitul lunii ianuarie al anului imediat următor anului de referință.